

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3640

Vragen van de leden **Weverling** en **Lodders** (beiden VVD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de berichten «Garnalenvissers veel te actief in Wadden- en Noordzee, overheid deed niets» en «Garnalenvissers te actief op Waddenzee? «Stemmingmakerij»»* (ingezonden 25 februari 2020).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 30 juli 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2300.

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten «Garnalenvissers veel te actief in Wadden- en Noordzee, overheid deed niets» en «Garnalenvissers te actief op Waddenzee? «Stemmingmakerij»»?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wanneer is de vergunning van de garnalenvissers van kracht geworden en welke afspraken zijn er gemaakt over het aantal visuren?

Antwoord 2

Ten aanzien van de gehele groep van Nederlandse garnalenvissers zijn er twee vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming verleend. De eerste vergunning werd verleend op 15 december 2016, de tweede op 16 februari 2017. In beide vergunningen zijn middels een vergunningvoorschrift het aantal visuren per Natura 2000-gebied vastgelegd. In de afgegeven vergunning zijn het aantal gerealiseerde visuren over het jaar 2015 vastgelegd als vastlegging van hetgeen ecologisch verantwoord is vanuit de vereisten van de Wet natuurbescherming.

¹ NOS, 15 februari 2020, «Garnalenvissers veel te actief in Wadden- en Noordzee, overheid deed niets» (<https://nos.nl/artikel/2323114-garnalenvissers-veel-te-actief-in-wadden-en-noordzee-overheid-deed-niets.html>)

² Leeuwarder Courant, 15 februari 2020, «Garnalenvissers te actief op Waddenzee? «Stemmingmakerij»» (<https://www.lc.nl/friesland/harlingen/Garnalenvissers-te-actief-op-Waddenzee-Stemmingmakerij-25356284.html>)

Vraag 3

Klopt het dat in de uiteindelijke vergunning een lager aantal dan door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) opgegeven visuren is opgenomen? Kunt u toelichten waarom en op basis van welke informatie dit gedaan is? Heeft hierover actief overleg met de sector plaatsgevonden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De basis onder de in de vergunning vastgelegde cijfers werd gevormd door de berekende gerealiseerde visuren over het jaar 2015. Deze cijfers zijn aanvankelijk vanuit de NVWA aangeleverd. In mijn begeleidende Kamerbrief ben ik hierop nader ingegaan.

In mijn recent afgegeven beslissing op de ingestelde bezwaren tegen die visuren zijn de maximale aantallen toegestane visuren op elk van de betrokken Natura 2000-gebieden voor het ijkjaar 2015 aangepast op grond van de rapportage van Wageningen Marine Research. De beide vergunningen zijn met die beslissing op dat punt dus gewijzigd op basis van de meest accurate cijfers. Overigens merk ik op dat ook reeds tussentijds, op basis van een herberekening vanuit de NVWA vanwege de geconstateerde omissies, de beide vergunningen reeds eerder formeel zijn aangepast (met een hoger totaal aantal beschikbare visuren dan initieel vergund).

Vraag 4

Is er bij de vergunningverlening een handhavingstoets door de NVWA uitgevoerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De conceptvergunningverlening is destijds voor reactie voorgelegd aan de NVWA. Zij heeft daarop op diverse punten gereageerd en hiermee is bij de vergunningverlening ook rekening gehouden.

Vraag 5

Klopt het dat de passende beoordeling bij de vergunningaanvraag uitging van het aantal pk-uren in plaats van het aantal visuren? Waarom en op basis van welke documenten is overgegaan naar het aantal visuren?

Antwoord 5

Ja. In de overwegingen bij de vergunningen is beargumenteerd aangegeven dat de in de passende beoordeling beschreven visserij-omvang van de jaren 2008, 2009 en 2014 geen voldoende representatief en juist beeld gaf van de feitelijke en meer actuele garnalenvisserij ten tijde van het wetenschappelijk onderzoek waarop de passende beoordeling mede is gebaseerd³. Vanuit die constatering is vanuit mijn ministerie hetgeen middels de passende beoordeling aan daadwerkelijk representatieve omvang van visserij is getoetst, vastgelegd in de afgegeven vergunningen. Daarbij is het jaar 2015 als representatief ijkjaar aangemerkt.

Vraag 6

Kunt u het proces tot de vergunningverlening van het aantal visuren delen? Op basis waarvan is het aantal visuren bepaald? Door wie is dit bepaald en wie heeft wat geadviseerd? Hoe wordt het mogelijk aantal geviste uren berekend? Hoe is deze berekeningsmethode tot stand gekomen en is dit in overleg met de sector gebeurd?

Antwoord 6

Het aantal visuren is berekend door de VMS- en elektronische logboekgegevens van elk van de beoogde vergunninghouders voor het jaar 2015 te filteren op de daadwerkelijke activiteit van «vissen» (hiervoor wordt een specifieke norm aangehouden qua snelheid van varen) en deze te filteren op deze visserij enkel binnen de betreffende Natura 2000-gebieden. Deze berekening is tot ca. medio 2019 door de NVWA uitgevoerd. Vanaf eind 2019

³ De sector heeft aangevoerd dat er in die jaren 5,9 miljoen PK-dagen werden gevist: omgerekend zijn dat 450.000 visuren. Op basis van de WMR-berekeningen (die het feitelijk visserijbeeld exacter aangeven) kan geconcludeerd worden dat dit een overschatting is.

is deze monitoring overgenomen door WMR. De berekeningsmethodiek is toegelicht in de afgegeven vergunningen en nadien ook in meerdere toelichtende besprekingen besproken met de sectorvertegenwoordigers en betrokken natuurorganisaties.

Vraag 7

Welke methode wordt er gebruikt om het aantal visuren te meten? Wordt hierbij een onderscheid gemaakt in de uren die vissers vissen, varen, stilliggen buiten- en in de haven? Zo ja, hoe wordt dit onderscheid gemaakt en hoe verklaart u de tegenstrijdige berichten uit de sector? Zo nee, waarom niet en deelt u de mening dat dit wel zou moeten om op basis van de juiste cijfers de juiste conclusies te kunnen trekken?

Antwoord 7

Ik verwijs deels hiervoor naar mijn antwoord op vraag 6. Er wordt een onderscheid gemaakt in de activiteit «vissen» en overige activiteiten.

Vraag 8

Is er bij het bepalen van de vergunning voor het aantal visuren rekening gehouden met een bepaalde mate van differentiatie per jaar, met andere woorden; is voor de vergunningverlening een periode over meerdere jaren als uitgangspunt gebruikt aangezien de vissersvloot en de vangst per jaar grote verschillen kunnen laten zien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het jaar 2015 is als uitgangspunt genomen als een representatieve omvang en lokalisering van garnalenvisserij over de betrokken Natura 2000-gebieden zoals deze in de passende beoordeling van deze visserij is getoetst. De genoemde differentiatie over de jaren heen is inderdaad een kenmerk van de normale visserijpraktijk zoals die al decennialang bestaat. Daar wordt dan ook rekening mee gehouden in de monitoring en het handhavingsbeleid. Tevens is bij de vergunningverlening reeds aangegeven dat bij substantiële verschuivingen in spreiding en/of intensiteit van de visserij, er voor de sector zelf aanleiding kan zijn om te verzoeken een ander aantal visuren voor een specifiek of meerdere Natura 2000-gebieden toe te staan. Dat verzoek moet uiteraard afdoende onderbouwd worden voor wat betreft de verwachte ecologische effecten daarvan.

Vraag 9

Klopt het dat het aantal visuren jaarlijks zou worden bijgesteld afhankelijk van de ontwikkelingen, en dat het visurenplafond niet als harde eis is besproken bij de afspraken over de visvergunningen? Kunt u uitgebreid toelichten waarom deze afspraak niet is nagekomen?

Antwoord 9

Nee, daar is geen sprake van. Verder verwijs ik mede naar mijn beantwoording van vraag 8.

Vraag 10

Kunt u een toelichting geven op de berichtgeving van de NOS en uw reactie daarop in relatie tot het productie- en afzetprogramma garnalen (PAP), waarin de sector al een aantal jaren geleden afspraken heeft gemaakt over het aantal vis- en vaaruren per garnalenvisser?

Antwoord 10

De berichtgeving van de NOS heeft betrekking op de situatie, dat op basis van de Wnb-vergunning, er een overschrijding van het aantal toegestane uren zou hebben plaatsgevonden. Het PAP betreft een marktmaatregel voor de Hollandse Garnaal in het kader van de gemeenschappelijke marktordening (EU) nr. 1379/2013. Dit programma biedt de aanvoersektor de mogelijkheid om de visserij te kunnen beheren vanuit alle relevante garnalen Producenten Organisaties (PO), welke verenigd zijn in de Coöperatieve Visserij Organisatie (CVO). Om te voorkomen dat de markt wordt overspoeld met garnalen, waardoor de economische rentabiliteit van de garnalenvissers in het geding komt, kunnen inspanningsbeperkende maatregelen (met betrekking tot het aantal visuren) worden

genomen. De afspraken over het aantal vis- en vaaruren in het kader van het PAP staan dus los van het maximaal aantal visuren opgenomen in de Wnb-vergunning.

Vraag 11

Kunt u aangeven hoe de mededeling dat er vanaf dit jaar waarschuwingen en vervolgens boetes uitgedeeld zullen worden zich verhoudt tot het feit dat de maximale urennorm niet per individuele visser of schip geldt?

Antwoord 11

In de overwegingen bij de beide Wnb-vergunningen is reeds aangegeven dat elk van de individuele vissers, vergunninghouder is. Maar zij worden, bij grote afwijkingen van het opgenomen beeld in visuren, als groep van totale vergunninghouders hierop aangesproken in relatie tot het Natura 2000-gebied waarop zich een overschrijding voordoet. Dat aanspreken als groep heeft er mee te maken dat de vissers hebben besloten om in gezamenlijkheid een ecologische onderbouwing voor hun collectief ingediende vergunningaanvraag aan te leveren. De weergegeven aantallen visuren gelden daarmee dus ook voor de gehele groep van de in 2015 actieve vergunninghouders op grond van de Wnb.

Wanneer eventueel toch wordt gevestigd op garnalen in een Natura 2000-gebied waarvoor een overschrijding van de visuren is geconstateerd zal richting de betreffende individuele visser tot handhavende actie worden overgegaan.

Vraag 12

Waarom is de Universiteit van Wageningen gevraagd te monitoren hoeveel uren de vissers vissen? Hoe ziet deze monitoring eruit?

Antwoord 12

De monitoring van het aantal visuren is, tot het moment dat de black box dit kan overnemen, langjarig bij WMR belegd. Zij heeft veel ervaring met het cijfermatig monitoren van diverse visserijen, waarbij zij gebruik maakt van door haarzelf ontwikkelde software. Deze omschakeling in monitoring is in de relevante overlegkaders met de garnalensector en betrokken natuurorganisaties gedeeld en toegelicht. WMR levert daarmee sinds 1 januari 2020 op maandelijks basis het aantal gerealiseerde visuren per Natura 2000-gebied op. Zij baseert zich daarbij op de VMS- en elektronische logboekdata vanuit RVO.nl en filtert daar met behulp van de door haar ontwikkelde software de specifieke visuren uit. Voor meer gedetailleerde informatie kan ik verwijzen naar de basisrapportage van WMR zoals opgenomen als bijlage⁴ bij de onderhavige beantwoording.

Vraag 13

Deelt u de mening dat het monitoren en controleren van vissers een taak zou moeten zijn van de NVWA? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13

Toezichthouden is een taak van de NVWA. Voor wat betreft de monitoring op de visuren is besloten hiervoor WMR in te schakelen, omdat zij heel specifieke expertise en vereiste efficiënte software in huis heeft. De WMR-inzet betreft nadrukkelijk enkel de technische monitoring van het aantal gerealiseerd visuren in de Natura- 2000 gebieden; het toezicht en eventuele handhaving op basis van die monitoringsresultaten ligt bij LNV.

Vraag 14

Klopt het dat er een nieuw monitoringssysteem komt? Zo ja, waarom, per wanneer en wat moet het nieuwe monitoringssysteem adequater gaan monitoren in vergelijking met het huidige systeem?

Antwoord 14

Ja, sinds begin 2017 is het black box-systeem operationeel aan boord bij vrijwel elk van de vergunde garnalenvissers. Dit systeem werkt nog niet optimaal. Daarom is een verbetertraject (NEN-certificering) gestart, waarmee

⁴ Raadpleegbaar via tweedekamer.nl

o.a. de betrouwbaarheid van de gegevens extra wordt geborgd. Zodra dit systeem een NEN-certificaat heeft ontvangen wordt ook monitoring op de visuren met dit systeem technisch mogelijk gemaakt en zal de visuren-monitoring in het vervolg met dit gecertificeerde black box-systeem gaan plaatsvinden.

Vraag 15

Welke partijen spreken met elkaar over dit nieuwe monitoringssysteem en waarom juist deze partijen?

Antwoord 15

In het technisch verbetertraject zijn alle relevante stakeholders betrokken: de diverse visserijorganisaties, de fabrikanten, de natuurorganisaties en de NVWA. Deze partijen hebben allen een belang bij optimaal werkende black box-systemen. Dit is een gebruikelijke werkwijze voor de totstandkoming van een NEN-norm.

Vraag 16

Deelt u de mening dat we toe moeten naar een adequaat monitoringssysteem dat, in tegenstelling tot het huidige systeem, wel op een correcte wijze weergeeft hoelang en waar een (garnalen)kotter heeft gevist? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u toelichten hoe u dit gaat bewerkstelligen?

Antwoord 16

Die mening deel ik. Ik zet daarom ook al een geruime periode er op in om de huidige black box-systemen op dit vlak zo optimaal mogelijk te laten functioneren. Ondertussen is WMR ingeschakeld om specifiek voor de monitoring op de visuren hierin adequaat te kunnen opereren.

Vraag 17

Deelt u de mening dat het ontstane beeld in de media niet op de werkelijkheid berust? Wat gaat u doen om dit beeld recht te zetten?

Antwoord 17

De hierboven reeds genoemde WMR-rapportage was ten tijde van de berichtgeving nog geen formeel stuk in het licht van de geldende vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming. Het stuk was ten tijde van de berichtgeving wel een stuk binnen een lopende bezwaarprocedure. De berichtgeving viel daarmee feitelijk in een tussenfase waarbij in juridische zin nog niet duidelijk was of dit rapport tot verandering van de vergunningen zou gaan leiden. Met de recent genomen beslissingen op ingediende bezwaren tegen het vergunningvoorschrift met betrekking tot de visuren zijn die onduidelijkheden nu weggenomen.

Vraag 18

Wilt u deze vragen een voor een beantwoorden?

Antwoord 18

Ja.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Wassenberg (PvdD), ingezonden 20 februari 2020 (vraagnummer 2020Z03536).